

Saksittua Saksittua Saksittua Saksittua

Seuraavaan numeroon tulevat uutiset pyydetään lähettämään toimitukselle syyskuun 5. päivään 1983 mennessä.

Suomalainen tiedekeskus, tarua vaiko totta?

Tiedekeskusprojektin väliraportti on valmistunut. Väliraportti tekee yhteenvedon kuluneiden kuukausien tapahtumista ja suomalaisen tiedekeskuksen rakentamiseksi muodostuneista ideoista. Loppuraporttinsa projektiryhmä jättää syyskuun lopulla ja siinä tehdään konkreettinen esitys tiedekeskuksen aikaansaamiseksi.

Kotimaisten henkilöresurssien kokoamiseksi järjestettiin kuluvan vuoden maaliskuun lopulla tiedekeskukseseminaari, jossa myös museolaitos oli edustettuna. Seminaari kokosi lähes 300 osanottajaa. Tiedekeskusajatusta pidettiin yleisesti ottaen kannatettavana. Eniten huolissaan keskuksen rahoituksesta lienee ollut opetusministeriön kansliapäällikkö Jaakko Numminen, joka totesi, että mikäli laitos pääasiassa rakentuisi valtion ja kuntien tuen varaan, on tarkoin selvitettävä mahdollisten rahoittajien todelliset mahdollisuudet sitoutua pysyvään hankkeeseen.

Tieteen keskustoimikunnan puheenjohtaja, professori K.O. Donnerin mielestä tiedekeskus toteutettuna tulisi erittäin hyvin palvelemaan tieteestä tiedotamisen tarpeita. Kuntien edustajina kuultiin Espoon, Helsingin, Tampereen ja Vantaan apulaiskaupunginjohtajia. Puheenvuoroista jäi se vaikutelma, että jokainen kaupunki olisi mielellään ominut tiedekeskuksen itselleen.

Tärkeiksi kysymyksiksi nousivat myös tiedekeskuksen suhteet teollisuuden, koululaitokseen ja museolaitokseen. Vilkaista mielipiteiden vaihtoa herätti museoiden, suunnitteilla olevan luonnontieteellisen keskuksen ja tiedekeskuksen väliset suhteet. Omassa puheenvuorossaan Tekniikan museon johtaja Pentti Markkanen katsoi, että tiedekeskuksen ja museoiden tarkoitukset ovat samankaltaiset. Hän vaati selvän rajankäynnin tekemistä toimialueiden suhteen. Hänen mielestään tiedekeskus ei ole museo, eivätkä sen näyttelyt koostu museoesineistä, joihin ei kosketa eikä niitä käytetä. Tiedekeskuksen tarkoitus poikkeaa siis tässä suhteessa selvästi museotoiminnasta. Markkanen mielestä tulisi luoda hyvä yhteistyö museoiden ja tiedekeskuksen välille.

Väliraportti kannattaa hankkia jokai-

seen museoon, koska siinä on viime käden tietoja viidestätoista luonnontieteellisestä ja teknillisestä museosta USA:ssa, Saksan liittotasavallassa, Hollannissa, Kanadassa, Iso-Britanniassa ja Sveitsissä.

Tekniikan uskomaton maailma

Tekniikan museossa Tukholmassa on valmistunut varsinkin lapsille ja nuorille tarkoitettu ns. Teknoteeikki. Noin 300 000 kruunua maksaneessa Teknoteeikissa voivat lapset ja nuoret itse tutkiskella fysiikan ja mekaniikan salaisuuksia. Museo satsaa parhaillaan laajaan teknilliseen toiminnalliseen keskukseen, Teknoramaan, josta Teknoteeikki on eräs osa.

Teknoteeikissa houkuttelee kävijää kokeilemaan, olemaan lähikosketuksessa luonnontieteisiin ja tekniikkaan. Onhan jännittävää itse kokeilla yksinkertaisten lakien ja periaatteiden paikkansapitävyyttä, varsinkin fysiikan ja mekaniikan alueilla. Mielenkiintoisia ovat esim. eräät visuaaliset ja optiset ilmiöt, kuten hologrammi ja näköharhat sekä näkemisen fysiologia. Teknoteeikissa voi myös mitata voimiaan näkymättömien voimien, kuten tyhjiön ja magnetismin kanssa. Paraboliantennin avulla voi puhua kaverinsa kanssa huoneen toisessa päässä, jne. Teknoteeikka ei heti avata suurelle yleisölle. Ryhmät ja koululaisluokat voivat kuitenkin varata käyntiajan etukäteen.

Kävijöiden aktivoiminen ei ole uutta Tekniikan museossa Tukholmassa. Siihen panosti jo aikoinaan museon perustaja ja ensimmäinen johtaja Torsten Althin, jota viehättivät varsinkin Münchenin teknillisen museon ja Deutsches Museum paina-nappia-niin-jotakin-tapahtuu-ideat. Mainittakoon, että Ruotsissa on tällä hetkellä varsinainen STC-villitys (Science-Technological Centers). Näitä STC-keskuksia suunnitellaan ja rakennetaan ainakin Luleåon, Linköpingiin, Borlängeen ja Malmöön.

Tieliikennekulttuurimme talteen jälkipolville

Tiemuseoalueen vaihtosopimus on alikirjoitettu. Näin toteutuu Suomen ja ehkä myös Pohjoismaiden ensimmäinen tiemuseohanke, joka tavallaan käynnistyi jo 1970-luvun alussa. Tällöin Suomen Tieyhdistys ja Suomen Rakennusinsinöörien Liitto tekivät aloitteen tiemuseotoiminnan käynnistämiseksi. Museon pe-

rustamispäätös tehtiin 1980 ja museo päätettiin sijoittaa Raisioon. Tiemuseosta tulee tie- ja vesirakennushallitukselle kuuluva erikoismuseo, jonka tehtävänä on koota ja säilyttää tielaitoksen historiaa valaisevaa aineistoa.

Suomalainen laivakauppa Tukholmaan vuosina 1765 . . . 1808

Tekniikan Waiheita sai otsikon mukaisen eripainoksen Scripta Historica VIII:sta (Oulu 1983). Kirjoituksen on laatinut Pekka Toivanen Pietarsaaren kaupunginmuseosta. Toivanen kertoo, että kaupunginmuseo pyrkii vuoden aikana julkaisemaan perusteellisemmän selvityksen samasta aiheesta.

Helsingin yliopistollekin oma museo

Tammikuussa avattiin Helsingin yliopiston historiallinen museo. Kokoelma esittelee Helsingin yliopiston hallinnon ja opetuksen historiaa Turun akatemian ajoilta aina näihin päiviin asti.

1970-luvun puolivälistä asti kerätty aineisto sisältää taidehistoriallisesti tai muuten arvokasta aineistoa, kuten huonekaluja, tieteellisiä kojeita sekä valokuvia ja painotuotteita. Esillä on mm. myös kemian, tähtitieteen ja geologian historiaa.

Lentokoneen entistämispalkinto Suomeen

Arvostettu Phoeni-diplomi on myönnetty sotilasmestari evp. Kalevi Eskonmaalle, joka on käyttänyt yli 11 000 työtuntia Gloster Gauntlet -koneen entistämiseen. Tämä vuosimallia 1936 oleva kone löytyi romuna Juupajoelta 1976. Kaikkiaan näitä koneita on tullut Suomeen 24 kappaletta.

Todellista salapoliisyyttä jouduttiin tekemään ennenkuin kaikki välttämättömät osat saatiin talteen. Pitkän uurasituksen tuloksena syntyi niin mallikelpoinen yksilö, että sille heltisi palkinto. Diplomin myönsi Kansainvälisen ilmailuliiton FAI:n harrasterakenteisten ilmalusten alakomitea. Se katsoi Gloster Gauntletin olevan parhaiten restauroitu museokone.